התודה היתה באה פרק שמיני מנחות עט.

מסורת הש"ס

א) נ"מ יהודה. ב) לעיל מד:, ג) [לעיל מז. עכ: סמיכה יג: יומא קיב: ד) [ריקמא יז] ה) נ"ל מלא לאחר. נ"ק. ו) נ"מ מה"ד ור' יהושע ותיקן ר' יהודה דאמר מלינה דר"ח לא קדש מי. נ"ק. ז) נ"ק. ח) נ"מ מה"ד דפסלו בלינה דמסקדשי בכלי מי. נ"ק. ט) נ"ק. י) נ"ל שאם לא כן יפסלו. נ"ק. כ) נ"מ דלא נפסל. ל) ריקמא ז. מ) אם יט. נ) [כני דל"ל דתין]. ס) יסמיה מ. ע) ומחים סד:. פ) לעיל דף מז:. צ) נ"ל חליף. נ"ק. ק) [נ"ה תפסרן].

תורה אור השלם

1. אלה מועדי יי אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה ליי עלה ומנחה זבח ונסכים דבר יום ביומו: ויקרא כג לז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ותמה וכו' לא קדש סה"ד ותמר כך מ"ה פסול מחשבה כו' תוך לזמנו: (ב) ד"ה כדוקין וכו' קודם שחיטה הס"ד ותמ"ל מ"ה דמבר וכו' ומסקת ומחים אם עלו בל"ל ובה"ד: (ג) ד"ה אלא וכו' אינן אלא אילין: (ד) ד"ה לא דאיפסיל בשחיטה ואס"ד דנסחיטה וכו' בלינה ואס"ד דשחיטה:

לעזי רש"י

טיל"א [טיילי"א]. קיום על חצין הפוגע בראייה.

מוסף רש"י

אין הנסכים. הבאין עם הזבח מתקדשין אלא בשחיטת הזבח. דכל זמן שלא נזמנו הזבח אע"פ שהקריבן לשם זבח אחר, יכול לשנותן לשם זבח אחר, אבל לאחר שחיטה אינו יכול לשנותן לשם זבח אחר: (רש"ל מד:). מעלין זה בלא זה. מעלין אותו מעלה אחת לוקדש בגופו ואע"פ שאינו ניתר עד שתגיע הסמיכה (פסחים יג:).

רבינו גרשום

ואליבא דר' עקיבא דאמר במסכת זבחים אם עלו לא ירדו: ואידך. ר' יהושע דאמר לא קדש סבר כי א"ר עקיבא אם עלו לא ירדו לגופיה לזבח עצמו: התם הוא דאמר ליה ר' יהושע לר' אליעזר. בדוגנו משלא לשמו ושתק ר' אליעזר ולא מצא תשובה. אבל הכא אי דיינת ליה משלא לשמו דזבח גופיה אם עלתה (דחטאת) לא תרד דקי"ל הפסח החטאת שחיטתן שלא לשמן אם עלו לא ירדו לדברי הכל: תנא דידן עיקר סלתא נקט. לו דזהר אילן שקרב לחם תחלה אילן המילואים: זבח ונסכים. זבח מקרב נסכים: מאי לאו דאיפסיל זבח בשחיטה. אלמא דקרשי נסכין מעיקרא קודם שחיטה: לא דאיפסיל בזריקה. כגון שזרקו חוץ לזמנו או שלא לשמו: כמאן דאמר בפר' התכלת שני דברים המתירין מעלין זה בלא זה. וכיון דאלו נסכים ותרתי בשחיטה אע"ג דאיפסיל זבח בזריקה קרשו נסכים שאם יש זבח אחר יקרבו עמו: אפי' תימא כר' אליעזר ב"ר שמעון דאמר אין מעלין זה בלא זה וכגון שקבל וכו':

עין משפט נר מצוה

כ) א ב מי' פ"ג מהל' פסולי המקדש ה:
בא ג מי' פ"ל מ"ב סה הלכה יח:
כב ד ה ו מי' פ"ג מהל' מעה"ק הל' יג ופ"ל מהלכות פסולי"מ הלכה ז:

שיטה מקובצת

ל) ר"א ור"י אי הוץ לזמנו וכו' ותשאר נמחק: כ) ירדו ואידך ותיכות ור' יהושע נמחק: ג) רבה אמר תוד רבא אמר לא תרד רבה כר"י ורבא כר"א והדר ביה רבא לגביה דרבה: ד) רבא לגבי דרבה: ה) האם לאו ג"ל לנו: ו) אם יש זבח אחר כו'. מי' כו' ביום דכיון דמתקדש בכלי נפסל בלינה ותימה מאי פריך מאי לאו דאיפסל בשחיטה ה"נ קאמר דאין מתקדשין אלא בשחיטה הזבח ופר"י דהכי פריך אם יש זבח אחר דמשמע דוקא (אם) (עם) זבח מקריבין אבל בפני עצמו לא כדקתני ואם לאו יפסלו בלינה ותיעדי אמר דבל זמן שלא נשחט הוצח אפשר לשנות לכל מה שירצה ואפי' להקריבן בפני עצמן ומשני לא דאיפסיל בזריקה דכיון דשחט עליהן הזבח בהכשר אי אפשר להקריבן בלא זבח. מיהו קשה מאי פריך לקמן והא אמר רב חסדא כו' מאי פריך דהא ע"כ יש חילוק בין שמן לנסכים דהא קמן דמשמע הפרשה השמן נפסל לשנותן ובנסכים עד שישחוט עליהן הזבח דעד דמשמע דרבנן פליגי בנסכים ולא בשמן ר"ל דהכי פריך אם יש זבח אחר יקרבו עמו דוקא (עם) זבח אחר אבל נסכים בפני עצמן לא ואפי' א) לר"מ דאמר הוקבעו בשחיטה והא תנן ואם לאו יפסלו בלינה ובני שמן נמי אמאי לא פסלי ליה בלינה ב) (דהוי ליה מפגל בחצי מתיר אבל נתן הקומץ במחשבה הלבונה בשחיטה דברי הכל פיגול דהא דתנן פיגול בקומץ ולא בלבונה כו' וחכמים אומרים אין בי כרת מיירי שהלבונה נקטרה מתחילה בשחיקה): ז) ועד מאי: ח) ושלא לשמה הוי: ט) יהודה דאמר אליבא דר"א: י) חיבות ור"י נמי נמחק: יא) ירדו דמקדש והר"א והשאר נמחק: יב) רבא אמר: יג) פסול דנוסיה הס"ד וס"ה רבה אמר: יד) ואם ג) לנו משקדשו בכלי אפסלו בלינה יש שם זבח אחר יקרבו עמו שאם לא כן יפסלו: טו) שרת הן חולין: טז) מה"ד מאי לאו: יז) כן דשחיטה: יח) וכבר התרו נסכים: יט) שני דברים המתירין: כ) בשחיטה. פ"א אם כו' דשייך לעיל כרש"י ד"ה ואם (כמ"ש באות י"ד):

א) מאי נ"ל ומאי דאמרי לדנגן דס"ל לעיל דף טו: דלא הוקבעו בשחיטה דכל מקן וכו'.
ב) כל זה ליט ענין לנמן כלל פונס שיך לעיל דף טו.
ג) מאי נ"ל ומאי לני. משקדשו בכלי יפסלו בלינה ולכן אם יש שם זבח אחר יקרבו עמו.

שחטה ונמצאת בעלת מום. פליגי רבי אליעזר ורבי יהושע: על חוץ לזמנו שקדש. הואיל וא"מ אתיה לזבח בעזרה אכל חוץ למקומו דלא הוי בעזרה אליבא: **אי דמיחיו לחוץ לזמנו.** דדבר הכל קדש דפיגול מרלה משום דהרלתה כתיב ביה דכתיב ד) לא ירלה: **ואפה דמיחו לבעל מום.** דדבר הכל לא (ה) קדש: חוץ לזמנו וחוץ למקומו פסול מחשבה ובעל מום פסול הגוף: חוץ למקומו ובעל מום פסול ואין בו כרת: **ועוד.** ז) דקשיא לך היאך נדמנו לבעל מום דפסול הגוף הוא נדונינו מעלה לזמנו מתודה שחטה שלא לשמה ח) דהוי פסול מחשבה ואין בו כרת ולא קדש כדאמר במתניתין שחטה שלא לשמה לא קדש הלמה: **ורבי מאיר.** אליבא דרבי אליעזר דאמר שחטה ונמצאת בעלת מום קדש מאי שנא וכו' כשלמה לרבי יהודה משו חדא דיינא לבעל מום ולנמצאת עריפה אלא לרבי מאיר מאי שנא וכו': **כדוקין שבעין.** דהוי מום עובר ואינו ניכר דלא הוי פסולו קודם ט) (2) שחיטה דסבר כרבי עקיבא דאמר במס' זבחים (פד.) אם עלו לא ירדו והואיל דלא ירדו דקדש כל דהו לא חשיב פסולו קודם שחיטה הלכך קדש הלמה: ו) **ואידך.** רבי יהושע ורבי ב) [וכ"ר] נמי לא קדש סבר כי אמר רבי עקיבא אם עלו לא ירדו יא) ו) [בפסולא דגופיר]. דמקדש (לגופיר) לזבח עצמו: **לקדושי לחם לא.** הוי קדוש הואיל והוי פסולו קודם שחיטה: **חוץ לזמנה אם עלתה לא תרד.** דהואיל ופיגול הוא מרלה וכל שכן שאר זבחים: יב) **רבה אמר לא תרד.** כרבי אליעזר דאמר גבי תודה דקדש דלא הוי פסול יג): **רבא אמר תרד.** ולא קדש כרבי יהושע: **מדהדר ביה רבי אליעזר.** דשתק: **פתס.** דקאמר ליה ר' יהושע לרבי אליעזר מעלה לשמן נדונינו ושתק ר' אליעזר שלא מצא תשובה אבל הכא אי דיינת לה מעלה לשמן עלתה דאם עלתה לא תרד דקי"ל הפסח והחטאת שחטן שלא לשמן אם עלו לא ירדו אם עלו לא תרד: **אם עלתה לא תרד.** דמעלין זה בלא זה. מעלין אותו מעלה אחת לוקדש בגופו ואע"פ שאינו ניתר עד שתגיע הסמיכה (פסחים יג:).

ורבי יהושע. ז) דקשיא לך היאך נדמנו לבעל מום דפסול הגוף הוא נדונינו מעלה לזמנו מתודה שחטה שלא לשמה ח) דהוי פסול מחשבה ואין בו כרת ולא קדש כדאמר במתניתין שחטה שלא לשמה לא קדש הלמה: **ורבי מאיר.** אליבא דרבי אליעזר דאמר שחטה ונמצאת בעלת מום קדש מאי שנא וכו' כשלמה לרבי יהודה משו חדא דיינא לבעל מום ולנמצאת עריפה אלא לרבי מאיר מאי שנא וכו': **כדוקין שבעין.** דהוי מום עובר ואינו ניכר דלא הוי פסולו קודם שחיטה הלכך קדש הלמה: ו) **ואידך.** רבי יהושע ורבי ב) [וכ"ר] נמי לא קדש סבר כי אמר רבי עקיבא אם עלו לא ירדו יא) ו) [בפסולא דגופיר]. דמקדש (לגופיר) לזבח עצמו: **לקדושי לחם לא.** הוי קדוש הואיל והוי פסולו קודם שחיטה: **חוץ לזמנה אם עלתה לא תרד.** דהואיל ופיגול הוא מרלה וכל שכן שאר זבחים: יב) **רבה אמר לא תרד.** כרבי אליעזר דאמר גבי תודה דקדש דלא הוי פסול יג): **רבא אמר תרד.** ולא קדש כרבי יהושע: **מדהדר ביה רבי אליעזר.** דשתק: **פתס.** דקאמר ליה ר' יהושע לרבי אליעזר מעלה לשמן נדונינו ושתק ר' אליעזר שלא מצא תשובה אבל הכא אי דיינת לה מעלה לשמן עלתה דאם עלתה לא תרד דקי"ל הפסח והחטאת שחטן שלא לשמן אם עלו לא ירדו אם עלו לא תרד: **אם עלתה לא תרד.** דמעלין זה בלא זה. מעלין אותו מעלה אחת לוקדש בגופו ואע"פ שאינו ניתר עד שתגיע הסמיכה (פסחים יג:).

שחטה ונמצאת בעלת מום רבי אליעזר אומר קדש רבי יהושע אומר לא קדש דברי ר' מאיר אמר רבי יהודה לא נחלקו רבי אליעזר ור' יהושע על [1] **ששחטה ונמצאת טריפה שלא קדש ועל חוץ לזמנו שקדש ועל בעל מום שלא קדש ועל מה נחלקו על חוץ למקומו שר' אליעזר אומר קדש ורבי יהושע אומר לא קדש א"ר אליעזר הואיל וחוץ לזמנו פסול וחוץ למקומו פסול מה חוץ לזמנו קדש אף חוץ למקומו קדש א"ר יהושע הואיל וחוץ למקומו פסול ובעל מום פסול מה בעל מום לא קדש אף חוץ למקומו לא קדש אמר לו רבי אליעזר אני דמיתיהו לחוץ לזמנו ואתה דמיתו לבעל מום נראה למי דומה אם דומה לחוץ לזמנו נדונינו מחוץ לזמנו אם דומה לבעל מום נדונינו מבעל מום התחיל רבי אליעזר לדון דנין פסול מחשבה מפסול מחשבה ואין דנין פסול מחשבה מפסול הגוף התחיל רבי יהושע לדון דנין פסול שאין בו כרת מפסול שאין בו כרת ואל יוכיח חוץ לזמנו שפסול שיש בו כרת ועוד נדונינו משלא לשמו שפסול מחשבה ואין בו כרת ושתק רבי אליעזר ורבי מאיר מאי שנא שחטה ונמצאת טריפה דהוי פסולו קודם שחיטה ומאי שנא שחטה ונמצאת בעלת מום דלא הוי פסולו קודם שחיטה בדוקין שבעין ואליבא דר' עקיבא דאמר אם עלו לא ירדו** [2] **ורבי** [3] **יהושע כי אמר רבי עקיבא אם עלו לא ירדו בפסולא דגופיה אבל לקדושי לחם לא איתמר** [4]**חטאת ששחטה חוץ לזמנה אם עלתה לא תרד חוץ למקומה** [5] **רבא אמר תרד רבה אמר** [6]**לא תרד רבא כרבי יהושע ורבה כרבי אליעזר והדר ביה רבה לגביה דרבא מדהדר ביה רבי אליעזר לגביה דרבי יהושע ואיכא דאמרי אף על גב דהדר ביה ר' אליעזר לגביה דרבי יהושע** [7] **רבה לגביה דרבא לא הדר ביה התם הוא דקאמר ליה נדונינו משלא לשמו אבל הכא אי דיינת ליה משלא לשמו אם עלתה לא תרד: שחטה שלא לשמה [וכו']: אמר רב פפא שבק תנא דידן איל נזיר** [8]**דשכיח ונקיט איל המילואים ותנא דידן עיקר מילתא נקט: מתני' הנסכים שקדשו** [9]**בכלי ונמצא זבח פסול אם יש זבח אחר יקריבו עמו ואם** [10] **לאו יפסלו בלינה: גמ'** [11]**אמר זעירי** [12]**אין הנסכים מתקדשין אלא בשחיטת הזבח מאי טעמא אמר קרא** [13]**זבח ונסכים תנן הנסכים שקדשו בכלי ונמצא זבח פסול** [14] **אם יש זבח אחר יקרבו עמו ואם לאו יפסלו בלינה מאי לאו דאיפסיל בשחיטה לא** [15]**דאיפסיל בזריקה כמאן** [16]**כרבי דאמר שני דברים המתירין מעלין זה בלא זה אפילו תימא ר' אלעזר בר' שמעון הכא במאי עסקינן כגון שקיבל דמן בכוס ונשפך ור'**

חוץ לזמנו. פשיטא לן [דקדקים] הואיל ומרלה לפיגולו [הכין מפרש מזבחים בפרק המזבח מקדש (פד:) [כל שפסולו בקודש] אם עלו לא ירדו: **ובעל מום שלא קידש.** דאין פסולו בקדש דקודם שנכנס לעזרה נפסל ותמרי' מזבחים (שם). כל שאין פסולו בקדש אין הקדש מקבלו: **חוץ לזמנו.** יש כרת בתמילתו דפיגול הוא דכתיב ג) והנפש האוכלת ממנה עונה תשא והוא עון חיוב כרת דנמרינן עון עון מומר דכתיב כיה מ) ואוכלין עונו ישא ונכרתה בכריתות בפרק לאמון (ה.): **ועוד נדונינו משלא לשמו.** דאיכא טעמא דידן דפיגול המחבבה היא ואיכא טעמא דידי דאיתו (שם:) זבח תודה שלמיו מלמד שאם שחטה שלא לשמה לא קדש הלמה: **מאי שנא כו'.** תמילתא דר' מאיר קמהדר: **דוקין שבעין.** ביל"ל כמו הטוטה כדוק שמים מ). ובכי האי מומא אמר ר' עקיבא אם עלו לא ירדו ואין מומו ניכר ועוד דכתיב בעופות שאין בהן חסרון אבר: **ואידך.** ר' יהודה אמר לן מ אמר ר' עקיבא אם עלו לא ירדו: **לגופיה.** דזבח: **אכל לקדושי הלחם לא.** אלימא קדושתיה: **חטאת.** וכ"ש שאר זבחים: **ששחטה חוץ לזמנה אם עלתה לא תרד.** דתמרי' במס' נדה בפ' יוצא דופן (מ:) תורה אחת לכל העולים אם עלו לא ירדו: **רבה כר"י.** דתמדה ליה לבעל מום ובעל מום אמריגן התם ע) אם עלה ירד דקתני יכול שאני מרבה הרובע והגרבע כו' עד מרבה אני את אלו שפיטולן בקודש ומוציא אני את אלו שאין פיטולן בקודש: **רבא אמר לא תרד.** כר' אליעזר דתמדי לעיל חוץ למקומו לחוץ לזמנו: **אכל הכא אי דיינת ליה.** חוץ למקומו משלא לשמו אם עלה לא ירד דהא חטאת ששחטה שלא לשמה אפי' לרבה אם עלתה לא תרד דאיתו בשאר קרבנות עולה לכתמילה: **עיקר מילתא נקט.** מילואין קרבי תמילה לכל הקרבנות וקרבן יחיד הוא והי"ה לאיל נזיר. ל"ש מילואין קרבן לבור וכבשי עצרת קרבן לבור: **מתני' הנ"ג אם לנו יפסלו בלינה: גמ' אין הנסכים מתקדשים.** ליפסל בלינה ובזיעה: **אלא בשחיטה.** וקדשו בכלי דמתניתן לאו דוקא: **וכח ונסכים.** נסכים תלויין בזבחים: **אי דאיפסיל בשחיטה.** דלא קדשתיהו דאיכא לנסכים דפסולא היא וקתני אם לנו יפסלו בלינה: **לא דאיפסיל בזריקה.** ונסכים בשחיטה קדשי ליה: **כמאן.** מקדשה שחיטה לחודיה לנסכים כרבי דאמר שני דברים המתירים כגון שחיטה וזריקה: **מעלין זה בלא זה.** דאמר כפ' [התכלת] ב) שחט לשמן חרק דמן שלא לשמן הלחם קדוש ואינו קדוש: **אפילו תימא ר' אלעזר.** דאמר [שם:] לעולם אינו קדוש עד שישחט לשמן וזרוק דמן לשמן דשני דברים המתירין שחיטה וזריקה המתירין לנסר אין מעלין זה בלא זה משום דהוי שלא לשמן והכא כגון שנשפך הדם שלא לשמן ונקרקע:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com